

7/37888
6C 115

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-120/1789/3225
Konu : Yazılı soru önergesi

25/06/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 30/01/2014 tarihli ve 43452547-120.00-162487 sayılı yazı,
b) 24/02/2014 tarihli ve 658/1184 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Bingöl Milletvekili İdris Baluken tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/37888 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAG
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-120/1788/3224
Konu : Yazılı soru önergesi

25. /06. /2014

Sayın İdris BALUKEN
Bingöl Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/37888 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- İletişimin tespitiyle ilgili düzenlemelere 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 135, "Kararların yerine getirilmesi, iletişim içeriklerinin yok edilmesi" kenar başlıklı 137 ve "Teknik araçlarla izleme" kenar başlıklı 140. maddeleri ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun ek 7, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun ek 5, 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununun "Yetkiler" kenar başlıklı 6. maddelerinde yer verilmiştir.

Ayrıca, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Haberleşmenin gizliliğini ihlal" kenar başlıklı 132, "Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 133, "Özel hayatın gizliliğini ihlal" kenar başlıklı 134, "Kişisel verilerin kaydedilmesi" kenar başlıklı 135, "Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme" kenar başlıklı 136, "Nitelikli haller" kenar başlıklı 137, "Verileri yok etmeme" kenar başlıklı 138, "Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması" kenar başlıklı 140. maddelerinde ise haberleşme hürriyeti ve kişisel verilerin korunması amacıyla bazı yaptırımlara yer verilmiştir.

II- A) 5237 sayılı Kanunun 132. maddesinde yer alan yaptırımın, Anayasal teminat altında bulunan haberleşme hürriyeti ile özel hayatın gizliliğini koruma noktasında yeterli olmadığı yönündeki uygulama sonuçları dikkate alınarak, 02/07/2012 tarihli ve 6352 sayılı "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun"la suçun cezasında artırımı gidilmiştir.

6352 sayılı Kanunun 79. maddesiyle, 5237 sayılı Kanunun 132. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para" ibaresi "bir yıldan üç yıla kadar hapis", "bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur" ibaresi "verilecek ceza bir kat artırılır" şeklinde; ikinci fıkrasında yer alan "bir yıldan üç yıla kadar hapis" ibaresi "iki yıldan beş yıla kadar hapis" şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan "altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para" ibaresi ise "bir yıldan üç yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiştir. Maddenin son fıkrasına "rızası olmaksızın" ibaresinden sonra gelmek üzere "hukuka aykırı olarak" ibaresi eklenmiş, ayrıca fıkranın sonuna eklenen bir cümleyle, ifşa edilen verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması hâlinde de aynı cezaya hükmolunacağı hüküm altına alınmıştır.

6352 sayılı Kanunun 80 ve 81. maddeleriyle yapılan değişiklik sonucunda, 5237 sayılı Kanunun "Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 133. maddesi ile "Özel hayatın gizliliğini ihlâl" kenar başlıklı 134. maddesinde yer alan suçlar için

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

öngörülen ceza miktarlarında da artırıma gidilmiştir.

B) 5271 sayılı Kanunda yer alan bazı koruma tedbirlerinin uygulanması sonucu ortaya çıkan sakıncaların giderilmesi ve 5237 sayılı Kanundaki haberleşme hürriyeti ile özel hayatın gizliliğini korumaya ilişkin yaptırımlarının yetersiz kalması nedeniyle bu yaptırımların da artırılması amacıyla, Uluslararası sözleşmeler ve Anayasada yer alan temel ilkeler gözetilerek bir takım değişiklikler yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bu amaçla, 6526 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve teknik araçlarla izleme tedbirleri bakımından önemli değişiklikler yapılmış, belirtilen tedbirlere ilişkin karar alma süreci daha etkin bir denetime kavuşturulmuş, tedbirlerin uygulanacağı süre oldukça daraltılmış ve haberleşme hürriyeti ile özel hayatın gizliliğinin korunmasına yönelik 5237 sayılı Kanundaki bazı suçların cezaları artırılmıştır. Bu kapsamda,

1- 6526 sayılı Kanunun 3. maddesiyle, 5237 sayılı Kanunun 135. maddesindeki suçun cezasının alt sınırı altı aydan bir yıla, 136. maddesindeki suçun cezasının alt sınırı ise bir yıldan iki yıla çıkartılmıştır. Yine 138. maddesindeki suçun cezası ise bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası olarak yeniden düzenlenmiş, ayrıca maddeye eklenen ikinci fıkrayla, yok edilmesi gereken verinin Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre elde edilen bir veri olması durumunda cezanın bir kat artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

2- Aynı Kanunun 12. maddesiyle, 5271 sayılı Kanunun 135. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbirine karar verilebilmesi, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığına bağlanmış ve bu tedbire tek hâkimin karar vermesi yerine heyet halinde çalışan ağır ceza mahkemesince oybirliğiyle karar verilmesi usulü getirilmiştir.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, suçla ilgili olmayan kişilerin dinlenmesini engellemek amacıyla, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması talebinde bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek kişinin kullandığı telefon hattının veya iletişim bağlantısının tespitine imkân veren kodu taşıyan cihazın sahibini gösterir belgenin talep yazısına eklenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Böylece gerek iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması kararını verecek mahkemenin, gerek talepte bulunan Cumhuriyet savcısının ve gerekse Cumhuriyet savcısına bu talebi ileten kolluk görevlilerinin, bu tedbirin uygulanması bakımından daha titiz bir araştırma yapması ve suçla ilgisi olmayan kişilerin iletişiminin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasının önüne geçilmesi sağlanmıştır.

Üçüncü fıkarda yapılan değişiklikle, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbirinin üç ay olan süresi iki ayla, üç aylığına uzatılmasına ilişkin süre de bir ayla sınırlandırılarak, toplam altı ay olan süre üç aya indirilmiştir. Ayrıca, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak sürekli dinlemeye imkan veren “sürenin müteaddit defalar uzatılması” uygulamasına son verilmiş ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili de olsa iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması altı ayla sınırlandırılmıştır.

Dördüncü fıkarda yapılan değişiklikle de şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için mobil telefonun yerinin tespiti için üç ay süreyle verilebilen tedbir kararı iki aya indirilmiş; üç aylığına uzatılabileceğine ilişkin mevcut hüküm ise bir ayla sınırlandırılmıştır.

3- 6526 sayılı Kanunun 13. maddesiyle 5271 sayılı Kanunun 139. maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi tedbirine karar

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

verilmesi, suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığına bağlanmıştır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, gizli soruşturmacı görevlendirilmesine tek hâkimin karar vermesi yerine heyet halinde çalışan ağır ceza mahkemesince oybirliğiyle karar verilmesi usulü getirilmiş ve altıncı fıkranın sonuna eklenen cümleyle, suçla bağlantılı olmayan kişisel bilgilerin derhal yok edileceği hüküm altına alınmıştır.

4- Adı geçen Kanunun 14. maddesiyle 5271 sayılı Kanunun 140. maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, "kuvvetli şüphe" ibaresi "somut delillere dayanan kuvvetli şüphe" olarak değiştirilmek suretiyle teknik araçlarla izleme tedbirine karar verilebilmesi için daha somut bir gerekçe getirilmiştir. Ayrıca, aynı fıkra da yapılan diğer bir değişiklik, 5237 sayılı Kanunun 220. maddesinde düzenlenen suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunun bu tedbirin uygulanabileceği katalogdan çıkarılması suretiyle bazı soruşturmalarda sırf bu tedbirin uygulanabilmesi için soruşturmanın suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu kapsamında başlatılması ve yürütülmesi uygulamasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik, teknik araçlarla izleme tedbirine tek hâkimin karar vermesi yerine heyet halinde çalışan ağır ceza mahkemesince oybirliğiyle karar verilmesi usulü getirilmiş ve üçüncü fıkra da yapılan değişiklik, teknik araçlarla izleme tedbirinin süresi kısaltılmıştır. Buna göre, dört hafta olan tedbir süresi üç haftaya, dört hafta olan uzatma süresi ise bir haftaya indirilerek, en fazla sekiz hafta olan teknik araçlarla izleme süresi azami dört haftayla sınırlandırılmıştır. Ancak, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak, bir hafta süreyle müteaddit defalar uzatılarak teknik araçla süresiz izleme uygulamasına son verilerek, örgütlü suçlar bakımından uzatma süresi dört haftayla sınırlandırılmıştır. Buna göre örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda daha önce süresiz yapılan teknik araçlarla izleme, toplam sekiz haftaya indirilmiştir.

Değişiklikle, kişi hürriyeti ve güvenliği, özel hayatın gizliliği ve haberleşme hürriyeti gibi temel insan hak ve özgürlüklerinin daha güvenceli hale getirilmesi hedeflenmiştir.

III- Maddî gerçeğin araştırıldığı ceza muhakemesi sürecinde başvuru tedbirler içinde yer alan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasına ilişkin tasarruflar, Anayasanın 9 ve 138. maddelerinde gösterilen teminatlara dayalı olarak, bağımsız yargı mercilerinin görev, yetki ve sorumluluğunda bulunmaktadır.

IV- 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun "Görev" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, adli sicil tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmakla beraber muhakeme sürecindeki delil türleri ve delil elde etme yöntemleri üzerine bilgi derlemesi yapılmadığından, soru önergesine konu edilen hususlarda Bakanlığımızda istatistik bilgi bulunmadığı anlaşılmıştır.

V- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta,

1- "Terör örgütünün amaç ve ideolojileri doğrultusunda faaliyet yürütecek bir yapının oluşturulduğu" yönündeki ihbarlar üzerine yürütülen soruşturmada, şüphelilerin atılı suç işledikleri hususunda kuvvetli şüphelerin olması ve başka suretle delil elde edilmesi imkanının da bulunmaması nedeniyle belirtilen sürelerle 5271 sayılı Kanunun 135. maddesinin birinci fıkrasınca iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi için zaruret hasıl olduğu,

2- Soruşturma sonunda şüphelilerin kullanmış oldukları iletişim araçlarına uygulanan

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

g¼r¼řme kayıtlarının bulunduğu ve adli emanette kayıtlı olan eşyaların imhasına karar verildiği,

3- Yasa gereği yapılan bu imha nedeniyle soru ¼nergesinde belirtilen diğer hususların detaylandırılmadığı,

4- Y¼r¼t¼len soruşturma sonunda, ř¼pheliler hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği ve bu kararın ř¼phelilere tebliğ edildiği,

Bildirilmiřtir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAđ
Bakan